

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut
Datum 2024-05-30
Dnr 2023:4910
Sida **1 (17)**

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av
undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp
årskurs 4-6 vid Påvelundsskolan i Göteborgs kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Påvelundsskolan avseende *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp*.

I granskningen ingår följande frågeställning:

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

I granskningen ingår att bedöma kvaliteten i undervisningen i särskilda undervisningsgrupper i grundskolans årskurs 4-9, närmare bestämt sådana grupper inom en skolenhet där elever placerats efter rektors beslut och genom upprättande av åtgärdsprogram.

Granskningen omfattar däremot **inte** resursskolor eller akutskolor och heller **inte** en bedömning av om enskilda elever får det särskilda stöd som de bedömts vara i behov av.

Granskningen omfattar 24 huvudmän med sammantaget 28 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Läsanvisningar

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier som Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. I förhållande till den övergripande frågeställningen bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning*, *i flera delar* eller *i låg utsträckning*.

Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och anger inom vilka delar. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning, men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp årkurs 4-6 vid Påvelundsskolan i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling, men utvecklingsområden finns.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Personalen, med stöd av rektorn, behöver utveckla arbetet på ett sätt så att all personal kan ge alla elever ett aktivt och individanpassat stöd.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärare behöver, i samverkan med övrig personal, utveckla arbetet med att förmedla syfte och mål på ett sätt som är väl anpassat efter elevernas förutsättningar.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, planera för övningar som ger eleverna möjlighet att gemensamt diskutera och reflektera kring olika frågeställningar utifrån sin förmåga.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 29 november 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:4910) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp årskurs 4-6 vid Påvelundsskolan i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Struktur, förutsägbarhet, flexibilitet och variation

Granskningen visar att undervisningen har en struktur som till viss del skapar en förutsägbarhet och flexibilitet för eleverna. Av intervjuer med elever, lärare, elevassistenter, specialpedagogen och rektorn framgår att de flesta eleverna i den särskilda undervisningsgruppen följer sitt ordinarie klassschema och den undervisning som eleverna i deras respektive klasser får. Detta gör de eftersom flertalet av eleverna i den särskilda undervisningsgruppen också får delar av undervisningen i sin klass. Som en följd av detta kommer och går både elever och personal vid olika tidpunkter under hela skoldagen. Det framgår vidare att undervisningen i gruppen inte är uppbyggd kring några gemensamma strukturer såsom start eller avslut, vare sig för skoldagen eller för enskilda lektioner. Personalen arbetar istället med att skapa en förutsägbarhet som bygger på att de berättar för varje elev vad som ska hända under dagen. Vem som har uppdraget att stötta eleven under dagen kan variera, men skoldagar och rutiner är ofta desamma för den enskilde eleven och för specifika ämnen. För vissa ämnen och elever finns en planering på skolans plattform för vad elever ska arbeta med under enskilda lektioner och för andra finns det en utskriven veckoplanering. Varje elev har också sitt individuella schema vid sin arbetsplats. Av intervjuer med personal framgår också att respektive klass- eller ämneslärare gör grundplaneringen för undervisningen som ska genomföras i den särskilda undervisningsgruppen. För de elever som får all

sin undervisning i den särskilda undervisningsgruppen planerar istället specialläraren undervisningen. Utöver detta framgår av samtliga intervjuer att det finns en flexibilitet utifrån elevernas behov, dagsform och mående. Till exempel om en elev känner att hen inte klarar av undervisningen i stor klass eller om något hänt på rasten, kan eleven komma till den särskilda undervisningsgruppen utanför den tid som står på schemat. Andra exempel på flexibilitet, som framkommit i intervju med personal, är att elever kan få arbeta med något annat ämne än det som anges på schemat om det fungerar bättre just då. Elever kan också få stöd av någon annan i personalen om det inte skulle fungera som planerat.

Granskningen visar vidare att undervisningen är utformad på ett sätt så att elever får möta en viss variation av arbetssätt men att arbetsformen till största delen utgörs av enskilt arbete. Av samtliga intervjuer framgår att arbetsformerna sällan varierar på så vis att elever arbetar i par eller grupp inom ramen för den särskilda undervisningsgruppen. Om elever i samma årskurs arbetar med samma material samtidigt, kan de bilda en liten grupp som får stöd av en ur personalen, men det framgår att det inte är följden av en medveten planering av elevgruppens arbetsformer. Istället ligger undervisningens fokus på att göra vissa uppgifter. Specialläraren utformar dock visst material, till exempel kort med olika begrepp och definitioner som eleverna exempelvis kan matcha eller spela memory med, vilket ger eleverna viss omväxling i arbetet. Dessutom använder eleverna olika digitala elevspel och ser filmklipp. Utöver det har några av eleverna praktiskestetiska ämnen tillsammans i en mindre grupp. Av inskickad dokumentation och av intervjuer framgår att eleverna oftast redovisar sina kunskaper på samma sätt: genom att göra skriftliga test, ofta samma som eleverna i de respektive klasserna gör.

Aktivt och individanpassat stöd

Granskningen visar att undervisningen inte i alla delar omfattar ett aktivt och individanpassat stöd. Av intervju med elevassistenter och lärare framgår att lärare informerar sig genom att läsa åtgärdsprogram medan elevassistenter vid behov läser noteringar från andra elevassistenter och lärare om hur det dagliga arbetet förlöper. Dessutom frågar de specialläraren, som har kontakt med specialpedagog, elevens tidigare och nuvarande lärare, elevhälsoteamet och vårdnadshavare. Utöver ovanstående sätt att informera sig arbetar personalen i den särskilda undervisningsgruppen aktivt med att lära känna eleverna och skapa positiva relationer till dem, vilket hjälper personalen att kunna ge ett anpassat stöd. Detta gör de genom att prata med eleverna för att lära känna dem samt ta reda på deras intressen och vad de tycker om, för att på så vis skapa ett förtroende och en god relation med eleverna. Dock framgår av intervju med elevassistenter och lärare att inte all personal får information

om elevernas stödbehov i samband med att de börjar arbeta i gruppen och att löpande information om elevers stödbehov förmedlas informellt och inte systematiskt. Det framgår även att gemensamma forum för att diskutera hur stöd ska ges är sällsynta. Detta leder till att all personal inte får nödvändig information om hur elevers stöd ska utformas, vilket får som konsekvens att all personal inte till fullo kan ge ett anpassat stöd. Av observationer samt av intervjuer med lärare och elevassistenter framgår att detta innebär att inte all personal använder strategier som kräver förberedelse. Ofta får eleverna stöd av elevassistenter, som först i samband med att skoldagen startar får veta vilken elev de ska stötta i vilket ämne. Av intervju med elevassistenter och specialpedagogen framgår att de till exempel startar med att läsa en text ur läromedlet tillsammans med eller för eleven och på så sätt får de själva veta lektionens innehåll. Det framgår vidare att inte all personal har ett stort omfång av strategier för att ge stöd. Det innebär att de i huvudsak delar upp uppgifter i mindre delar så att det blir hanterbart för eleverna, eller om uppgifterna är svåra, låter eleverna hoppa över dem. Av observationer framgår emellertid också att personalen hjälper enskilda elever vidare vid vissa moment genom att ge dem ledtrådar, tips, exempel eller genom att ställa vägledande frågor. Det framgår också av intervjuer att elevassistenter ibland frågar specialläraren om det är något utöver böckerna som eleven kan arbeta med. Vidare framgår av intervjuer med lärare, specialpedagog, elevassistenter och elever att den oftast förekommande strategin för att eleverna ska hålla fokus och behålla sitt engagemang är att eleverna får en paus. Eleverna dock får dock ibland undervisning och stöd av lärare som själva har planerat undervisningen och det framgår att dessa har fler uttalade strategier än övrig personal för att få elever att komma igång med skolarbetet. Exempelvis använder de tydliggörande bildstöd eller gör saker eleven tycker om, som att prata engelska även under exempelvis en matematiklektion, spela ett lärspel eller göra en mycket enkel startuppgift. Ett annat exempel är att lärarna konkret visar hur man kan lösa en uppgift i samband med genomgången av teorin eller instruktionen. Lärarna berättar vidare att de låter eleverna träna uthållighet genom att successivt öka antalet uppgifter innan eleven får ta paus och att de använder tidshjälpmiddel för att tydliggöra hur länge eleverna behöver arbeta.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Personalen, med stöd av rektorn, behöver utveckla arbetet på ett sätt så att all personal kan ge alla elever ett aktivt och individanpassat stöd.

Granskningen visar att information kring elevers behov av stöd endast förmedlas löpande och på initiativ av enskilda personer i personalen, och att gemensamma forum för att diskutera hur stöd ska ges, är sällsynta. Detta leder till att hur aktivt och individanpassat lärarstöd eleverna får är beroende av vem i personalen som stöttar den enskilde eleven. Att stödet är beroende av enskilda personer i personalgruppen medför en risk att inte alla elever får det stöd de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att den personal som undervisar och stöttar elever, tillsammans med specialpedagogisk kompetens, kartlägger vilka olika strategier som används i dagsläget för att ge eleverna stöd att komma igång och bibehålla engagemang för skolarbetet. På så vis kan personalen få en gemensam överblick av olika möjliga strategier. I samband med det kan personal diskutera vilka strategier som är lämpliga i vilka situationer och identifiera i vilka situationer de behöver ytterligare strategier i arbetet. I detta sammanhang kan också personal, med stöd av rektor, tydliggöra informationsflödet så att det säkerställs att all personal får den information om elevers stödbehov som de behöver. I den diskussionen kan med fördel ingå hur lång framförhållning som behövs i de olika planeringsleden för att den personal som stöttar eleven ska kunna förbereda de olika strategier de kan behöva i arbetet.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar att lärarna arbetar med att göra individuella anpassningar av undervisningens innehåll och arbetssätt. Av intervjuer med lärare, specialpedagogen och elevassistenter framgår att specialläraren anpassar klasslärarens grundplanering ytterligare efter den enskilda elevens stödbehov, ibland i samråd med elevassistent. Exempel på sådana anpassningar är taktilt material som små spel, kort för matchningsövningar och memory eller konkretiserande material i matematik, exempelvis kuber att bygga med. Det finns också matematikspel och filmer. Planeringarna innehåller ofta alternativa arbetssätt och personalen eller eleven kan välja de sätt som passar eleverna och elevernas dagsform bäst. De planerande lärarna får reda på hur det har fungerat av den personal som stöttat eleverna, framförallt om materialet var för svårt eller för enkelt för eleven och lärare justerar då nästa planering utifrån den

informationen. I till exempel matematik finns det också material och läromedel för att utmana elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Tydlighet i syfte och mål

Granskningen visar att syftet med lektioner och olika arbetsmoment endast delvis förmedlas till eleverna på ett tydliggörande sätt. Av intervjuer med lärare och elevassistenter framgår att syftet finns nedskrivet i planeringar för olika arbetsområden och även i början av kapitlen i vissa läromedel. Däremot finns inte syfte och mål för de enskilda arbetspassen eller för de uppgifter som ska utföras. Vidare framgår att lärare har få strategier för att förmedla syftet. Vissa elever har mycket undervisning tillsammans med elevassistenter och de förmedlar ibland syftet med ett arbetsområde eller en uppgift i samband med att de ger stöd till enskilda elever eller när elever ifrågasätter varför de ska göra uppgiften. Lärarna förmedlar dock inte till elevassistenter hur de kan tydliggöra syftet. Det enda stöd elevassistenter har i det arbetet är det övergripande syfte som står i planeringen av arbetsområdet eller kapitlet i läromedlet. Hur eller när syfte kan eller bör förmedlas är heller inget som personalen har diskuterat gemensamt eller har några gemensamma metoder för. Av intervjuer med elever framgår att de inte upplever att syftet med skolarbetet, lektioner eller olika uppgifter förmedlas till dem. Av intervjuer med lärare och av observationer framgår emellertid att några lärare, främst i de praktiskestetiska ämnena, prövar olika sätt att förmedla syfte på ett elevnära sätt. Till exempel knyter någon lärare syftet till ett praktiskt moment, eller så bygger läraren upp en lektion så att ett par teoretiska begrepp genomgående åskådliggörs i alla praktiska övningar och sedan diskuterar eleverna upplevelsen i förhållande till begreppen. Ett ytterligare exempel är att läraren skriver syftet på en white board och sedan gör en exit ticket med eleven utifrån syftet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärare behöver, i samverkan med övrig personal, utveckla arbetet med att förmedla syfte och mål på ett sätt som är väl anpassat efter elevernas förutsättningar.

Granskningen visar att vissa lärare prövar olika sätt att förmedla syfte på ett elevnära sätt, men att all personal inte gör det. Att elever inte får veta eller inte förstår syftet med skolarbetet medför en risk för att de inte heller förstår varför skolarbetet är meningsfullt. Att medvetandegöra eleverna om syftet kan vidare skapa förutsättningar för ökad delaktighet och motivation.

Skolinspektionen rekommenderar att lärare och övrig personal i den särskilda undervisningsgruppen, tillsammans med planerande lärare och specialpedagogisk kompetens, utvecklar strategier för att tydliggöra syftet med olika lektioner och arbetsmoment för eleverna på ett sätt som är anpassat till elevernas förutsättningar. Arbetet kan exempelvis inledas med att lärare tillsammans inventerar vilka metoder de redan använder i denna grupp, men också i andra undervisningsgrupper på skolan, för att på så sätt skapa en bred överblick. En vidare frågeställning för diskussion kan vara när, på vilket sätt och med vilket djup personalen ska förmedla syfte och mål för eleverna. I vilka sammanhang det är lämpligast att förmedla syfte och mål i grupp eller individuellt är ytterligare en möjlig aspekt för gemensam diskussion. I detta arbete kan personalen dra nytta av de olika kunskaper och erfarenheter de tillsammans har om elevernas förutsättningar och behov. Utifrån diskussionerna kan lärare utarbeta olika metoder för att förmedla syfte på ett elevnära vis för att sedan pröva dem i undervisningen.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Motivation, självförtroende och höga förväntningar

Granskningen visar att lärarna arbetar för att stärka elevers motivation och självförtroende. Av intervju med lärare framgår att de utformar uppgifter kopplade till enskilda elevers intressen för att motivera dem till skolarbete. Till exempel kan en läsförståelseuppgift handla om schack för en elev och en räkneuppgift om Pokemonfigurer eller bygget av skolans idrottshall för någon annan elev. Dessutom pratar personalen om elevernas framtid och vad de behöver kunna då, både inför högstadiet och längre fram i livet. För att öka elevernas självförtroende berömmar personalen eleverna ofta, och vissa lärare visar eleverna också konkret vad de åstadkommit i skolan och vad eleven faktiskt lärt sig av det. Till exempel säger lärare att eleven löst uppgiften på ett oväntat sätt, att eleven har utvecklats i ett eller flera specifika moment eller på vilket vis eleven har utmanat sig själv under lektionen. Däremot framgår av intervjuer med elever att de inte upplever att personalen visar höga förväntningar på dem. Det framgår vidare av intervjuer med personal att de inte har några strategier för att förmedla höga förväntningar.

Medvetenhet kring det egna lärandet

Granskningen visar att personalen till viss del arbetar för att elever ska bli medvetna om det egna lärandet. Av intervju med lärare framgår att lärarna under arbetets gång förmedlar vad eleverna gör bra men också vad eleverna behöver träna mer på. Dessutom får eleverna ibland se gamla tester och uppgifter de gjort tidigare för att se sin utveckling. Eleverna kan

också få göra om gamla uppgifter för att kunna jämföra med vad de kan nu. Sådana tillbakablickar gör de på lektionstid, dock inte lika ofta för alla elever och mer sällan i vissa ämnen än i andra. Av intervju med elever framgår att de ibland får test för att se vad de kan och att de förstår själva att de lär sig saker av skolarbetet, men att de sällan eller aldrig tittar tillbaka på vad de gjort. Av observationer framgår emellertid att vissa lärare, framförallt i praktiskestetiska ämnen, efter lektionen ber elever reflektera över vad de har lärt sig och vad de gjort bra samt ger dem specifik återkoppling kring vad de åstadkommit och på vilket vis de utmanat sig själva. Vidare framgår av intervjuer med lärare och elevassistenter att de pratar med elever om olika sätt att lära. Däremot kan inte personalen ge några exempel på medvetna strategier och heller inga exempel på planering med syfte att introducera elever till nya sätt att lära.

Elevers involvering i undervisningens utformning

Granskningen visar att lärare endast till en liten del ger elever inflytande över undervisningens utformning. Det framgår av intervju med lärare att endast enstaka lärare samlar in synpunkter från eleverna i den särskilda undervisningsgruppen inför planeringen av arbetsområden. Det framgår dock av samtliga intervjuer att personalen ger eleverna inflytande över det som görs i stunden, men då som ett sätt för att motivera dem till arbete. Exempel på detta är att eleverna kan välja om de vill läsa, lyssna eller se en film alternativt på vilket tema de vill skriva en text. Därutöver har vissa elever avstämning med biträdande rektorn och specialläraren varje vecka och får därigenom inflytande över undervisningens utformning.

Reflektion och diskussion

Granskningen visar att undervisningen sällan innehåller övningar där eleverna får möjlighet att reflektera och diskutera. Av intervjuer med elever och personal framgår att eleverna bara undantagsvis diskuterar med någon annan elev. Lärarna i den särskilda undervisningsgruppen planerar endast i få fall för att elever ska träna på att reflektera tillsammans eller diskutera frågor som inte har ett givet svar. De skäl som anges för det är att eleverna i den särskilda undervisningsgruppen har undervisning med sina respektive klasser vid olika tillfällen och att de arbetar med olika uppgifter i den särskilda undervisningsgruppen. Av intervju med lärare och av observationer framgår dock att det tidvis finns högläsningstillfällen för vissa elever, som får möjlighet att diskutera berättelsen och att lärare som undervisar flera elever samtidigt ibland låter dem reflektera över lektionsinnehållet tillsammans.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, planera för övningar som ger eleverna möjlighet att gemensamt diskutera och reflektera kring olika frågeställningar utifrån sin förmåga.

Granskningen visar att undervisningen i den särskilda undervisningsgruppen ger ett begränsat utrymme för reflektion och diskussion elever emellan. Det finns en risk att elever som till största delen utför individuellt arbete varken får del av de perspektiv andra elevers frågor och synpunkter väcker eller tränas i diskussion och ställningstagande. Det är viktigt att elever får öva dessa förmågor i ett mindre sammanhang för att de sedan ska kunna interagera med andra i klassundervisning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna och specialpedagogen, under ledning av rektorn, ser över vilka lärare som redan nu har inslag av diskussion och reflektion elever emellan i sin planering, i vilka situationer och för vilka elever det gäller samt vilka förutsättningar som krävs för att det ska fungera. Utifrån delade erfarenheter kan lärare sedan skapa fler situationer med inslag av diskussion och reflektion, så att alla elever får möjlighet att träna på sådana förmågor utifrån sina förmågor och förutsättningar. En ingång för att kunna involvera elever från olika årskurser eller klasser kan vara att utgå från de ämnesövergripande områden som behandlas i läroplanens första och andra kapitel. Sådana undervisningssituationer kan förslagsvis också planeras tillsammans med eleverna.

På Skolinspektionens vägnar

 Kerstin Martinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

 Lena Osvaldsson

Föredragande
Signerat av: Lena Osvaldsson

I handläggningen av ärendet har även Therése Mineur deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/undervisningens-kvalitet-i-sarskild-undervisningsgrupp/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska

därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland

annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med sex elever som får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp samt fyra lärare som undervisar i gruppen och två resurspersoner. Vidare har skolans specialpedagogiska personal och rektorn intervjuats. Härutöver har lektionsobservationer genomförts under sammantaget 110 minuter.

Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i en tjänsteanteckning som har kommunicerats med huvudmannen. Tjänsteanteckningen ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i kvalitetsgranskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under hösten 2024.

Bilaga 3: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Påvelundsskolans särskilda undervisningsgrupp i årskurs 4-6 den 10 april 2024 och genomförde en digital intervju med rektorn den 12 april 2024. Besöket genomfördes av utredarna Lena Osvaldsson och Therése Mineur.

Påvelundsskolan som ligger i Göteborgs kommun är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna F-9. Vid granskningstillfället finns det två grupper med särskild undervisning, en i årskurserna 7-9 och en i årskurserna 4-6. I den särskilda undervisningsgruppen för årskurs 4-6 undervisar huvudsakligen en speciallärare. Ytterligare en speciallärare samt några ämneslärare, företrädesvis i praktiskestetiska ämnen, bedriver viss undervisning i gruppen.